

agrupació excursionista talaia

FEDERATS A:

federación catalana de montaña
federación catalana de esquí
comité de exploraciones subterráneas de Cataluña
asociación española de camping y caravanas

CARRER ANSELM CLÀVE, 3 - TELEFON 8931257 - VILANOVA I LA GELTRU

CIRCULAR PER ALS SOCIS GENER DEL 1.971

Construccions medievals defensives (21)

El castell de l'Albornar

Poques poblacions del Penedès poden enorgullir-se de posseir un castell feudal que hagi arribat als nostres dies amb cert bon estat de conservació. Santa Oliva, al Baix Penedès, és un d'aquests municipis. És aconsellable la visita a l'acollidor poblet que junt als notables vestigis medievals serva uns no menyspreables afloraments acuífers que han assortit Vilanova i poblacions de la seva comarca durant molts anys.

Com agregat de Santa Oliva hi ha el nucli de l'Albornar, enclau completament separat geogràficament del municipi per interposició dels termes de Banyeres i Albinyana, reminiscència d'unes jurisdiccions que es remunten a èpoques medievals. El nucli està format per una gran masia —antigua Quadra, amb masoveries i dependències anexas— i altres cases de camp escampades pels con-

torns. Al costat de l'Albornar hi discorre la riera de les Quatre Fites o de Papiolet, que és continuació de la de Sant Marc del Montmell, la qual després de travessar la barrancada de Les Ventoses es dirigeix cap al litoral vendrellenc. Com ja esmentàrem al comentar el castell de Giminells, per aquesta riera acostuma a transcorrer-hi un regular curs d'aigua.

L'Albornar del Baix Penedès està al Nord de Tomoví i a Ponent de Saïfores, junt al camí de Santa Oliva al Papiolet i a La Bisbal del Penedès i prop de l'antic aeròdrom instal·lat en el curs de la guerra civil. En el Penedès hi ha altres dos homònims: un en el terme de Santa Margarida i Els Monjos, i l'altre és una barriada de Les Cabanyes. Es opinió general dels filòlegs de que el nom és de procedència llatina, derivat del cognom «Alburnanus», el qual deriva així

mateix del nom personal «Alburnus», que correspon al d'una muntanya de Lucània (Itàlia). F. de B. Moll, també diu que «Albors» és una variant d'«Arboç», arbre, i que «Alborx» és d'origen aràbic, «al-borj», la torre.

En les afrontacions del castell d'Albinyana, cedit al monestir de Sant Cugat del Vallès pel difunt Adalbert a l'any 1011, s'esmenten al cantó d'Orient: el terme de Santa Oliva, la vila de Tomoví, i «ipso reger quem dicunt Albornar vel ipsa villa que vocant Urtigos...» (Ortigós). El topònim corresponia en aquell temps únicament a una riera. Un document de l'any 1046, referent amb el castell d'Esquena Rosa esmenta uns «ipsos albornars», ara en plural, cosa que no deixa d'extrnyar-nos.

El 1193, Guilia de Banyeres, dóna i restitueix a Pere de Banyeres i al seu germà Bernt, «ipsum locum de Albornar quem ego vobis iniuste aufereram. Predictum locum de Albornar dono et reddo atque difinio vobis et vostre posteritati», segons instrument del també seu castell de Tomoví.

Uns anys més tard, el 1202, Pere de Banyeres defineix a favor de Sant Cugat, el castell de Tomoví, el qual afronta «cum ipsa quadra cum turre que dicitur de Albornar», que és alou de Sant Cugat. El «lloc» s'ha convertit ara en «quadra amb torre». Possiblement hi habitaria Examení d'Albarnar, el qual signa un document, junt amb altres personatges del Baix Penedès, a l'any 1207. En altres documents del 1210 i 1214, respectivament, veiem el mateix personatge esmentat amb les variants Examení i Eixamenum de Albarnar.

El 12 de juliol de 1234 s'estableix la concòrdia entre l'abat de Sant Cugat i «Guaschonum de Albarnar», per qüestions hagudes pel «castro de

Albarnar», situat en el comptat de Barcelona, en el terme d'«Albiniana». «Guaschonum» tindrà per sempre el «castrum de Albarnar» i la meitat del delme, com a pertinença de Sant Cugat. Hi ha una sèrie de condicions i entre d'altres, es fa salvetat de l'instrument fet sobre la donació de l'esmentat «castrum» entre Ponç Pere i Gerau, germans difunts, senyors del «castrum» i Guillem Guinovard i altres antecessors de l'esmentat Guaschoní.

Els senyors (ja difunts) de l'Albarnar, Ponç Pere i el seu germà Gerau, segurament eren fills de Pere de Banyeres, senyor de Tomoví. L'any 1193, Guilia de Banyeres havia restituit el lloc d'Albarnar a Pere i Bernat de Banyeres, essent aquests últims, fills de Ramon Pere de Banyeres, senyor de Tomoví.

En el fogatege manat pel rei Pere a l'any 1359, hi veiem constar-hi com a «Fochs desgleia: Albarnar: del dit abat (de S. Cugat) 6 fochs». No es pot dir que el lloc hagués progressat massa. No hem trobat més referències històriques de l'Albarnar, ni cap document que esmentés el castell, apart de l'isolada notícia del 1234. Encara que tardà, sembla que en aquell lloc hi existí un castell, que possiblemeit no devia superar de gaire la categoria de «quadre amb torre» que avans havia tingut.

En l'actualitat el nucli de l'Albarnar es presenta al visitant com un agrupament abigarrat, centrat en l'antiga edificació que degut a les diverses modificacions que ha sofert al curs dels anys, no guarda masses detalls pretèrits. Sol's hi ha alguna portalada dovellada i qualche finestra de certa antigor. Unes notables pintures que hi havia a l'interior, foren traslladades a Vilafranca.

V. C. V. - J. V. B.

(Els articles reflexen només l'opinió de llurs autors)

President: Antoni Llorba - Direcció Circular: Xavier Capdet - Secretari: Xavier Salleres

ACTIVITAT MONTSERRATINA

Fa uns mesos —aproximadament quatre— els membres d'aquest Grup decidirem fer una campanya d'ascensions a la que sens dubte és l'escola d'escalada per antonomàsia: MONTSERRAT. Sense tenir encara massa pràctica —doncs els inicis foren modestos— ens il·lencem de plé a la que ha estat la nostra introducció definitiva a l'emocionant esport de l'escalada. Avui dia ja estem orgullosos d'haver assolit els principals monòlits i parets montserratins, a més d'aconseguir una pràctica molt considerable, la qual cosa ens ha servit per adquirir el fons físic necessari per realitzar qualsevol escalada.

Cal fer constar les ascensions més notables que havem fet en aquest massís. Vam iniciar-nos a la via MOMPART del GORRO FRIGI i més tard al TRENABARRALS per la via RAPPEL, per fer a continuació LA MOMIETA per les vies NORMAL i G.A.M. i les AGULLES DE SANT BENET i la TRUNFA per les vies NORMALS. Altres ascensions han estat L'ELEFANT, per les vies G.E.D.E., BOY i ANGLADA-GUILLAMON, com també cinc de les vies més conegudes a LA MOMIA, o sigui la ALBERT - CERVERA, la HAUS-ESTREMS, la variant MASGUASCH, la PIRENAICA i la SANTACANA o G.E.D.E. aquesta última considerada com un dels itineraris d'escalada lliure més difícils de Montserrat i que feia alguns anys s'havia repetit. El llegendari CAVALL BERNAT també l'hem solcat per tres costats: la via NORMAL, la GAM i la difícil ANGLADA-GUILLAMON. tanmateix LA PRENYADA, vençuda per la NORMAL, per la GOMEZ, amb la variant ANGLADA-CERDA i la PORKORSKI-CERDA, així seguint la nostra empena

assolim EL LLORO, per la NORMAL, i la PANXA DEL BISBE, per l'eèria via BADALONA.

La culminació d'aquest cicle montserrati ha estat l'ascensió DIRECTISSIMA o ANGLADA CERDA a la cèlebre PARET EST de SANT JERONI, difícil escalada que ens havíem proposat d'aconseguir, per tancar la temporada estival. Si bé l'activitat ha estat centrada pràcticament a Montserrat, també s'han fet algunes sortides que podríem anomenar com de menys categoria, com la PARET de la TALAIA, a Vilanova. PENYES de CAN MARCER, a Sant Pere de Ribes, CINGLES de CASTELL, d'ERAMPRUNYA, a Gavà, PENYES ROJES, a La Riba, etc., i que han servit per fer pràctiques als menys iniciats i inclús per algunes noies que han volgut conèixer l'emocionant sensació de vèncer la vertical.

Ara que ja som a l'entrada de l'hivern procurarem enfocar la nostra activitat cap a l'Alta Muntanya, havent-nos fixat com un dels objectius principals, conquerir algunes de les més difícils vies del Pedraforca.

Fet aquest breu resum de les nostres activitats crec que avui dia ja es pot dir que a la nostra Entitat tenim un veritable Grup d'Escalada, del qual no cal dir que està obert a tothom, especialment als joves, per fer l'ingrès en aquesta difícil assignatura de la corda i dels pitons.

JOAN CHAPARRO
Membre del G.E.A.M.

La junta del G.E.A.M. es compon dels egüents companys:

PRESIDENT: Xavier Carrasco

SECRETARI: Angel Vedo

TRESORER: Antoni Ruiz

ENCARREGAT DE MATERIAL:
Joan Chaparro.

Vilanova i la Geltrú

Des que el món és món hi ha homes i coses torturants i homes i coses torturats. Entre aquests homes i coses torturats ens trobem nosaltres, els vilanovins, i la nostra ciutat. Cap nom de població sofreix tanta tortura com el nostre. Tothom s'hi veu en cor. Cadascú hi diu la seva. A veure qui la fa més complicada aquesta torutra! Sembla com si hi hagués una pruija de bornis. Es una petita mostra de la desenducació que hom sofreix. Aneu pel món i difícilment trobareu un cas tan típic com el nostre d'adulterament. Vé esperonat per la denominació oficial que ens fa ésser desconeguts d'entre casa nostra mateix i pels forasters. A les nostres cases arriben cartes amb tota mena de combinacions.

Vet ací els noms de la nostra població, tal com és usat per gran nombre de persones:

Vilanova y Geltrú.— Vilanova de Geltrú.— Villanova y Geltrú.— Villanueva i Geltrú.— Villanueva y la Geltrú.

Aneu fent combinacions, i veureu que aconseguíu, amb escriu, els catorze resultats.

Hom pensa per què nosaltres no podem ésser com altres poblacions que mantenen el nom genuí. Per què no diem La Laguna (per La Llacuna), Santos (per Sants), Molinos de Rey (per Molins de Rei), Villaredonda (per Vilarodona), Montebianco per Montblanc)?

* * *

Bella cosa és que els germans s'estim'n. Es un crit que fou llençat fa dos mil anys. Avui, com en tantes èpoques de la història, cal que soni, pòtent, a fi que els homes s'adonin de llur missió i destí. Sinó, acabaran rosegant-se uns al altres, en el camp de batalla, pels carrers, dintre les llars. Tot el que es faci en aquest

sentit sempre haurà d'ésser aplaudit, secundat, empès. Es vital per al desenvolupament de la real potència humana. Aquest —l'Amor— és l'Article màxim que en una «Societat de consum» de signe totalment advers a l'actual hauria d'ésser promocionat, fent que tothom n'estés ben provist.

Bella cosa és, per tant, la notícia que se'ns diu sobre el «jumelage», sobre l'agermanament de dues ciutats, convertint-les en bessones (això és el que vol dir el mot en llengua gala), en aquest cas, entre la catalana Vilanova i la Geltrú, i la francesa Saint Ethienne. Ara es porta molt això. Des de fa uns pocs anys són diverses les poblacions catalanes que ho han fet amb d'altres de franceses.

Ho aplaudim, ho secundem i ho empenyem. Els excursionistes som uns homes que ens sentim bé al costat de tots els qui senten ànsies d'autenticitat, de vivència, de llibertat, de natura. Nosaltres, els qui tenim la sardana que ens defineix, no podem donar al món un símbol més feaent del nostre desig d'agermanament. Dintre la sardana hi cap tothom mentre sigui respectuós i estimador dels valors dels altres. mentre sigui un autèntic demòcrata.

Però volem dir als qui treballen aquest «agermanament», que estan portant a terme —i estem segurs que ja se n'adonen— una tasca verament constructiva, car, del contrari, es faria befa del més sant que li resta a l'home i als pobles: L'amor. Hi ha compliments que són ridículs, sagnants. Els vilanovins desitgem l'agermanament amb els veïns francesos; refusem, però, que siguin els «villanoveses». Llavors no som nosaltres. Refusem l'agermanament entre uns munt's de cases i uns altres. No cre'em en uns llaços que lliguin sols unes Oficines bíbliques administratives municipals. Seria embolicar

l'estimació en uns envoltoris glaçats. Cal que els deures i el gorg se'ls facin seus els fills de les localitats, ajudats per les Corporacions regentadores respectives. Això serà promoció germanívola; allò seria fredor protocolària.

* * *

Es amb goig que observem que són bastants ja els camions i cotxes de càrrega lleugera de la nostra ciutat que duen inscrit, al costat, sota la denominació de la raó social a la qual pertanyen, el nom de «Vilanova i la Geltrú». Felicitem els propietaris dels vehicles per l'encert. I ens en felicitem.

SECCION ESPELEOLOGICA

IV Pesebre G. E. T. «Cova de la Merla»

La tarde del pasado 12 de Diciembre salimos por vía férrea en dirección a Roda de Berà con el propósito de colocar un Pesebre en la «Cova de la Merla» como ya se había efectuado en años anteriores.

Pernoctamos en una casa abandonada que se encuentra a medio camino entre la cueva y el pueblo. Por la mañana, tras la llegada de otros compañeros, nos dirigimos a la boca de ésta; tras equiparnos debidamente, iniciamos el descenso hacia la sala principal, donde tras colocar el Pesebre en un bello rincón iniciamos un pequeño «Guateque». Entre varias pastillas de turrón, unas botellas de un extraordinario Champagne de cava (sin que se entere nadie, nos costó cada botella 15 ptas.) y con un poco de buen humor por parte de todos, pasamos un buen rato.

Las figuras del pesebre estaban colocadas en el interior de un carburetero, al lado del cual se dejó un poema, escrito por el padre de un compañero nuestro, que a continuación reproducimos:

«Al visitant del PESSEBRE de la Cova de la Merla dipositat pels components de la Secció d'Espeleologia de l'A. E. TALAIA».

El teu frontal és l'estrella
d'aquest portal que has trobat
i que una mà com la teva
pensant amb tu ha col·locat,
perquè trobis dins la cova
una engruna de Nadal,
una penyora de joia
i una abraçada de Pau.

PAU GOI.

Y así fué como transcurrió una más de nuestras salidas espeleológicas, que aunque no fué «hacer la Péndulo de la Sivi», quedamos todos muy satisfechos.

MINGO

ASAMBLEA EXTRAORDINARIA DE SOCIOS

Se convoca a todos los socios de esta Sección a la Asamblea que tendrá lugar en nuestro Local Social, el día 13 de Enero a las 9 de la noche para tratar de los siguientes temas:

Orden del día

- 1.º— Lectura y aprobación del Acta anterior.
- 2.º— Presentación del Estado de Cuentas.
- 3.º— Revisión y ampliación de Estatutos.
- 4.º— Ruegos y preguntas.

NOTICIARI

PREMI DE POESIA AMADEU OLLER

De la Comissió Organitzadora del premi de poesia Amadeu Oller, instituït per la Parròquia de Sant Medir de la Bordeta, de Barcelona, hem rebut un exemplar de la Segona Antologia, de la qual ja ferem el comentari en el seu dia. Agraïm la tramesa i ingresem el nou volum a la nostra biblioteca, on queda a la disposició dels nostres associats. Igualment hem rebut les bases de la pròxima edició del Premi, les quals poden ésser consultades al nostre tauló d'anuncis.

CONTRIBUCIO VILANOVINA A LA CASTELLOLOGIA

Amb la publicació dels fascicles 14 i 15 del III Volum de la magna obra «Els Castells Catalans», que edita R. Dalmau, s'ha iniciat la descripció i historial dels castells de la comarca de l'Alt Penedès. És molt destacable la participació dels historiadors i afeccionats a la castellologia vilanovins, alguns d'ells membres de la nostra Entitat. En les notes bibliogràfiques són molt repetides les referències al nostre portantveu.

En el fascicle 14 es descriuen els castells d'Avinyó, Castellví de la Marca, Font-rubí, Gelida, La Granada, Mediona, Ferran i Olèrdola. En el 15, fineix la descripció d'Olèrdola i segueixen els castells de Pacs, Pontons, Sant Martí Sarroca, Subirats i Lavit.

CAPITOL DE CASAMENTS

Han contret matrimoni els nostres associats Alvar Archilla amb M.^a dels Angels Albet, i Jordi Forgas amb Marina Massó, respectivament. Desitgem a les noves parelles una llarga i venturosa felicitat.

RALLYE DEL COTIELLA

La participació dels equips de l'Entitat en aquest rallye, que ja fou comentat en el seu dia, ha estat premiada amb medalla d'or al grup format per Joan Ferrer, Josep Blanes i Francesc Montaner. Medalla de plata als equips d'Assumpta Baig, Núria Albà i Margarida Paterna, i al d'Enric Garriga, Salvador Baig i Marcellí Ferrer, i medalla de coure a l'equip de Josep Planas, Isabel Romeu i Helleni Marqués.

NOVES CARRETERES

En el passat mes de novembre, en el curs de la Sessió plenària celebrat per la Diputació barcelonina, foren aprovats diversos projectes de construccions i millorament de carreteres. Anotem al Penedès la concessió de 39 milions de pessetes pel camí veïnal de Sant Jaume Sesoliveres a La Forteza, que tanca un itinerari iniciat fa uns 10 anys i que facilitarà la comunicació directa del Penedès a Montserrat per Sant Sadurní, Monistrol d'Anoia i Piera. Una altra carretera projectada unirà Gelida amb Capellades, per Castellví de Rosanès. A l'àrea pre-pirinenca són concedits 25 milions pel camí de Berga als Rasos de Peguera, i 60 milions pel camí de Bagà al Coll del Pendís, amb una branca al Coll de Pal. Sembla que ja no queda gaire lluny la nova època del turisme motoritzat al refugi Sant Jordi.

CICLE D'EXCURSIONS PER A INFANTS

El dia 29 de novembre s'efectuà novament l'excursió a les Coves de La Vall, Olèrdola i Pla dels Infants, per tal que poguessin visitar aquells indrets la mainada que no havia pogut

assistir-hi el passat mes d'octubre, ja que aquella data coincidí amb la celebració d'un festival infantil.

El dia 20 de desembre es feu una sortida cap a la Font d'Horta per tal de recollir plantes per a ornar els Pessebres nadalencs. La molsa, el galerà, la mata, la falguera, l'esparraguera i el margalló, foren daleurosament arreplegats per la quitxalla que hi disfrutaren de valent. Al costat mateix de la font installaren un petit naixement, guarnit amb vegetals recollits per ells mateixos.

L'expedició continuà cap a Castellet, fent una parada al costat del Molí Vell on es feu provisió de fragments de sílex, i ascendint fins a la fortalesa i l'antigua església del llogaret. Des d'aquest poble es feu el retorn a Vilanova.

NEVADA

L'onada de fret que ha invadit tot Europa al finalitzar l'any, ha provocat abundoses nevades a tota la Península. La neu caiguda el dia 27 de desembre fou de les que marquen època. Algunes carreteres quedaren tancades al trànsit, fins i tot en el pedregós Coll d'Ordal. Al massís de Garraf hi havia ben bé un pam de neu, segons ens han confirmat els nostres associats que aquell dia es trobaven pels contorns d'Olesa, Corral de l'Esquerrà i Olivella. A Vilanova no en caigué ni una volva, però l'Aliga, el Montgrós i els voltants de Canyelles quedaren completament embianquinats.

ARXIU CARTOGRAFIC

Mapes darrerament ingressats

VIGNEMALE - Mte. PERDIDO.
Mapa de l'Editorial Alpina a escala 1:40.000. Comprèn una notable extensió de la serralada pirinenca d'Osca. Agafa també, en l'extrem N., la vessant francesa de Gavarnié, i en el S. fins als llogarets de Ceresuela, Nerín, Sercué, Viá, Buerga, Bestué i Puértolas. A l'O. limita el mapa amb els pobles de Bujaruelo, Torla i Broto, i a l'E. amb l'Hospital de Porzón, Lierna, Pineta i Tella. Dins la fulla, doncs, hi ha una interessantíssima zona pirinenca que abraça el Parc Nacional d'Ordesa, el Circ de Cotatuero, el de Góriz, el Monte Perdido, Añisclo, el Circ i Vall de Pineta, Bielsa, Vall de Vió i Vall de Puértolas, i a la vessant francesa el Circ de Gavarnié i els estanys de Barroude. La serralada divisòria està mollonada pels pics de Cardal, del Puerto, Tallón, Brecha de Roland, Marboré, Pineta, La Munia i Port de Bielsa.

PONT DE SUERT - ESCALES.
Mapa de la mateixa Editorial, i a la mateixa escala. Aquest sector pirinenc queda centrat en la població de Pont de Suert i Embassament d'Escalaes. Limita al N. amb les poblacions de Castanesa, Barruera i Durro. Al S. amb Sopeira, Llastarre, Serra de S. Gervàs i Cèrvoles. A l'O. amb Sengiu, Bonansa i Betesa, i a l'E. amb Guiró, Oreix, Antist i Lluçà. Interessant zona travessada pel Noguera Ribagorçana i capçalera del Flamicell, es designada com a porta de les grans valls pirinenques, amb un prometedor esdevenidor turístic degut a les projectades pistes d'esquí, i de sempre visitada pels excursionistes. Ambdós mapes son d'acurada cartografia i acolorits com totes les darreres edicions presentades. Igualment felicitem a l'acreditada Editorial Alpina per les excelents guies que acompanyen els mapes.

SECCIO DE MUNTANYA

OPERACIO «ACUARI»

Aquesta Secció organitzarà el dia 24 de Gener proper, la seva ja tradicional Marxa Combinada que aques any prendrà el nom de «ACUARI». Des d'aquestes ratlles invitem tots els nostres associats a participar-hi, puix que és una marxa molt interessant, tota vegada que s'hi apleguen tots els tipus de marxex existents. La sortida tindrà lloc en el poble de Sant Climent de Llobregat, a les 9 del matí del ja esmentat dia 24 de Gener. Els equips seran formats per dues persones i hauran d'anar proveïts del plànol de Garraf de l'Editorial Alpina, a més de semicircle, brúixola i regla milimetrada. La inscripció es tancarà el dia 21 de Gener a les 10 de la nit.

MARAX PER ATZIMUTS XXIV TROFEU E. RIBES I VIRGILI

El dia 22 de novembre se celebrà aquesta cursa organitzada pel Club Excursionista de Gràcia, en la qual hi participaren set equips de la nos-

tra Entitat. La sortida es donà en el poble de Tordera, seguint cap a la Cruïlla de Ca la Marieta, Riera de la Vall de Maria, Faldar del Turó d'en Gai, Terme Gros, Pi Gros, Can Daura, L'Angel, Capella de la Mare de Déu de Gràcia, Sant Pere del Bosc i El Vilar, arribada.

Tot aquest itinerari transcorria per les muntanyes de la comarca de La Selva, situades entre Tordera i Blanes. Un dels nostres equips aconseguí situar-se en el primer lloc de la classificació. En contra, un altre sofrí una despistada i ja no el veieren més (que ja és reincidencia!)

Classificació dels equips de l'Entitat.

Clas	Dorsal	Equip	Punts
1	78	J. Ferrer - A. Baig	7
4	86	A. Batanero - M. Barti	10
39	3	Ll. Daviu - C. Pallarès	28
67	22	J. Planas - R. Muela	48
69	49	I. Poch - I. Romeu	49
70	53	R. Martí - M. Planas	49

L'A. E. Talaia quedè classificada en 3er. lloc.

Articles col·legial

Papereria

VIKY

Objectes escriptori

Descomptes de un 10 % per a tots els socis de l'A. E. TALAIA

Dr. Fleming, 6

Villanova i la Geltrú